

MAGYAR POLGÁR

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egész évre	16 ft. — kr.
Félévre	8 " — "
Egy negyedre	4 " — "
Egy hónapra	1 " 50 "

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

A lyceumi nyomdában.

Kiadó hivatal:

A lyceumi nyomda „központi irodájá”-ban, főter, gr.
Teleki Domokos-ház.

HIRDETÉSI DIJAK

Ötször hasábozott sor ára 6 kr. Minden hirdetés után 80 kr.
bélyegilleték.
Nagyhirdetéseknél
kedvesmények.

NYILTÉR

soronként, vagy annak helye 25 kr.
Reklamok:
hírfűszerbe soronként 1 ft.

A KOLOZSVÁRI

LYCEUMI NYOMDA

A LEHETŐ GYORSAN ÉS LEGJUTÁNYOSB ÁRAKBAN

ELVÁLLAL MINDENFÉLE

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁKAT

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Alólirott igazgatóság tisztelettel jelenti az összes t. cz. helybeli és vidéki közönségnek, hogy az ujonnan felszerelt lyceumi könyv- és könyomda, jelenleg már azon helyzetben van, hogy a legnagyobb megrendelésekig minden alakban a legújabb divatu betűk és minták szerint elfogad megrendeléseket, a többek között:

önálló munkák, röpiratok, felhívások, alapszabályok, takaré- és kisegítő pénztári könyvecskék, vonalozott munkák, falragaszok, tánczestély és majálisi mulatságokra meghívók, számlák, étlapok, körlevelek, szomorujelentéseket, sat. sat.

KÖNYOMDAI (lithographiai) MUNKÁK KÖZÖTT

MEGNEVEZÉSEK a legújabb minták szerint, MEGNEVEZÉSEK, TÁNCZESTÉLY-
DEK, DISZKORLEVELEK, RÉSZVÉNYNYOMATOK, sat. sat.

Hivatalos munkákra

a nyomda papir-raktárt tart, s azokat gyári áron számítja mindig, s a felsőbb helyről előírt HIVATALOS NYOMTATVANYOK legnagyobb részéből KÉSZ RAKTÁRT TART, úgy hogy a megrendelő t. törvényszékek, járásbiróságok, megyei tisztségeknek a legtöbb esetben vidékre a megrendelést 24 óra alatt már postai uton megküldhetjük, s a mennyiben a megrendelés szokatlanabb forma volna, azt a legrövidebb idő alatt készítetteti el a rendelkezése alatt álló hat kö- és könyvsajtóján.

Az intézet szakértő kömetszőt tart, s ezen felül gondoskodik a legművészeiből munkákat elkészíttesse, s e végre összeköttetésben áll a külföld legjelesebb műintézeteivel.

Minden megrendelés egyenesen a nyomdai igazgatósághoz utasítandó, hol minden darab nyomtatvány hivatalosan kezeletik a kivitel pontosságáért.

Kolozsvárt, 1873.

A lyceumi nyomda igazgatósága.

KOLOZSVÁR, MART. 8. 1873.

Az igazságügyi miniszterium költségvetései.

(A.) Az igazságügyi miniszter budgetje keresztül ment a márczius 5-ki ülésen.

E nagy fontosságú kérdés felett úgy szólva átsuhant a képviselő testület, pedig ha számba vesszük jogszolgáltatásunk hiányos voltát, az e téren eddig felmerült, hazánk hitelére, s az állampolgárok vagyoni jóllétére nagy fontossággal bíró hiányokat — bizonyára kiderülne az, hogy az igazságügyminiszter budgetje tárgyalása annál fontosabb, mert alkalom adatik a képviselőnek mindezen hiányokat leleplezni, s a félszegség és jogszolgáltatási bajok orvoslását követelni.

A mi magát a költségvetés posztitioit illeti, a pénzügyi bizottság javaslata értelmében központi igazgatásra megszavaztatott összesen 246,380 frt helyett. (Tavaly 235,950 frt.) Semmitőszék 172, 620 frt, mint tavaly. — Megszavaztatott továbbá a legfőbb ítélőszék 379,188 frt, tavaly 698 frttal több volt. A királyi táblákra: a pestire 638,344 frt. 639,964 frt. helyett. Királyi tábla M. Vásárhelyen 123,220 frt. 124,370 frt. helyett: a királyi főügyészségek: a pestire 42,570 frt. 45,570 frt. helyett; a m-vásárhelyre 12,540 frt. Királyi törvényszékek és járásbírók 6,525,700 frt, 6,94,650 frt. helyett. (Tavaly 6,981,788 frt.) Fedezet a törvénykezési költségekből: 33,349. A országos fegyintézetek összes kiadása 712,642 frt-ra van előirányozva, melyet a pénzügyi bizottság megszavazására ajánl. Ebben: a munkácsira 107,915 frt; a váczira 131,880 frt. alipótvárosira 139,850, az illavaira 124,025, a szamosújvárra 112,605, a mária-nostraira 62,465; a váci sajtóvétségi fogházra 11,418 frt; egyes kiadásokra 22,484 frt. A fegyintézetek jövedelme 74,749 frt-ra van téve. A királyi ügyészségek 2,702,852 frt, tavaly volt 1,862,690 frt. Ez emelkedést az ügyészségek szaporítása okozza, s ezt a pénzügyi bizottság helyesli, de a börtön felügyeleti fizetésekből 36,240 frtot törölni indítványoz, s utasítja a minisztert, hogy börtönrendszert állapítson meg. Megszavazása összesen 2,537,282 frtot ajánl, s ennek fedezésére, mint rabtartási költségek és rabok munkája fejében befolyandó jövedelmet: 110,000 frtot. Megszavaztatott ezután: telek önkényezés szükségletére 9,760 frt. Következik: nyugdíjakra 446,000 frt.

Ezek azok a tételek, melyeket az országház egy gyűlésén megszavazott a képviselő testület, s melyek állampénztárunkból kifolyának, a nélkül, hogy gyors és jó igazságszolgáltatásunk volna.

Ez igen szomorú körülmény.

A magyar állampolgár drágán fizet meg mindent, igazságszolgáltatását, közigazgatását, s ezek daczára, vajmi csekély és homályos sugarában részesül a jogszolgáltatásnak.

Egy pesti lap a kir. bíróságok egy évi működéséről kimutatást hoz, mely nagy előnyre szolgál a kir. bíróságoknak, mert ezen kimutatás szerint kevés hátralék ügydarab maradt a múlt évről ezen évre, s e mellett a volt bíróságoktól átvett hátralékokat is ledolgozta. Ha ez így volna! De szomorúan tapasztaljuk napról-napra, hogy e tekintetben süllyedünk, süllyedünk először a jogszolgáltatás árának magassága, másfelől pedig a botrányos lassuság tekintetében; országszerte ez a panasz, ezt halljuk mindenfelől.

A bírák meglehetősen fizetésében részesülnek

TÁRCZA.

Hires szerzők sajátosságai.

(v) Ha hires költők s írók életrajzait vagy emlékiratait olvassuk, gyakran nemcsak jellemük s külső viszonyaik leírása köti le figyelmünket, hanem néha érdeklődünk különös sajátosságaik s kivált az iránt, hogy mily módon születtek nagyszerű műveik.

A tudós, de mint ez egyszer a közmondás nem épen jogtalanul mondja „felfordult” világgal kezdve, ezután a kevésbé gyakorlatiasan természetbuvárokat fogunk áttérni, hogy végre az inkább az égből mint a földön járó fajjal, a költők és énekesekkel végezzük rövid czikkünket.

Cujas, a hires jogtudós, akkor érezte magát legjobban, s akkor dolgozott legtöbb kedvvel, ha szobája közepén körülvéve könyvek és kéziratokkal, hosszában egy szőnyegen feküdt. Az angol író Bentham, ki a törvényhozás politikájáról írt művei által lett híressé, nem elől elbír íróasztalához, míg nem játszott egy praludiumot orgonáján; épen így Amyst is, ki nem írt, ha csak zongora mellett nem volt: Luthernek, ha írt, mindig kutyá guggolt lábainál; asztalán elefantcsont kereszt állott, és dolgozó szobájának falai tele voltak el-lenségei karkaturáival. Gyakran egész napokat dolgozott, a nélkül, hogy szobáját elhagyná; ha elfáradt, elővette guitarját és zsebuláját; ez nála mindig legbiztosabb szernek bizonyult be „a lélek megnyugtatósára, s az ördög elűzésére.” A zenén kívül Luther még kiválóan szerette a gyermekekkel és virágjaival foglalkozni.

az államnak, de (nem sok kivétellel) nem hozzák a közügynek azt a hasznát, melyet méltán megvárhatunk tőlük. A fennrészletezett tételek igazolják azt, ha drága, legalább jó, gyors.

A közpanaszszal szemben a hivatalos lap igyekezett kimutatni, hogy jogszolgáltatásunk terén a kinevezett bírák megmentették országunk hitelét, — oly derekasan működtek, hogy az elődök bűneit is mind helyre hozták.

Ha ez így van a központi bizottság miért hozza javaslatba a bírák létszámának emelését, miért veri országunkat még nagyobb költségekbe?

A bírák létszámának felemelése nem volna szükséges akkor, ha úgy volnának felosztva az egyes bíróságokhoz, a mint a szükség valóban megkívánja. De a míg egy-egy törvényszék aránytalanul sok taggal rendelkezik, s így az állampénztár rovására több bírói állás allított fel; addig más bíróság nélkülözi a legszükségesebb erőket; nélkülözi a bírákat, kiknek alkalmazása nem csak szükséges, hanem a polgárok jóllétét s hitelünket tekintve fontos is a munka halma miatt.

Ezekre tekintettel kormányunknak más irányban kellene hatni. Célyszerűbb munkafelosztás útján egy helyt a bírói erő szükség felettivé válna s más helyütt lehetne a szükség feletti erő alkalmazása venni.

Szüntelenül csak emelni a budget s a bírói személyzetet káros; más módokatokról is kellene egyszer gondoskodni.

Tisza László beszéde a képviselőház ülésén márcz. 15-én.

Engedtessek meg nekem, mint a régi honvédek egyikének (Élénk éljenzés) mint annak ki ezen martyraink vérkeresztjével is megszentelt névnek nem csak testileg, de lelkileg is legmelegebb, legjobb, — hogy így fejezzem ki magam — érzelmeimmel eljegyezve vagyok: ez ügy érdekében néhány szót szólni. (Halljuk)

Midőn a honvédség legelőször felállított, helyesebben mondva megújított, mint a t. ház erre emlékeznem méltóztatik, nem a mi meggyőződésünk szerint történt ez egészben. Mert hogy egyebet ne említsek, ezen honvédség már első megújításában nem egy külön álló magyar hadsereg, hanem a közös hadsereg volt támaszkodandó, és a kinevezéseknél igen sokan legjelesebb még tetterős honvédtiszteink, mellőztettek. Arra, hogy érdemesebbek, vagy nem érdemesebbek kedvéért történt ez, most kiterjeszkedni nem akarok. De e hiba már kezdetben megtörtént. Lehetetlen azonban általános elismeréssel nem lenni azon tiszta hazafias irány, tiszta hazafias cél iránt, melyben ezen honvédség akkor újra felállított, és akkor ez ügyet kezelő igen t. miniszter ur örök érdemeit. Megnyugodtunk akkor mi is, kik ezzel egészen megelégedve nem voltunk, azon nyilatkozatban, hogy ez csak első lépés s hogy ezen alapon a honvédség tovább lesz fejlesztve.

Fejldött is a honvédség, ha talán lassan, de mindenesetre úgy, hogy az általános elismerést és támogatást, igen keveseket kivéve, pártkülönbség nélkül nem csak a ház tagjaitól, de az összes hazafias részéről biztosítottá magának. Most azonban oly válpontra jutottunk, hol a legközelebbi intézkedések alapján igen sokak keblében merül föl azon aggodalom, vajon a legközelebbi intézkedések s a netalán még jövődők folytatása-e, logikai következtetése-e az első lépéseknek, s az intézmény ki-fejlesztése-e vagy talán épen annak megmontására

Kalvin ágyban dolgozott, és tanult. Ha kénytelen volt reggel elhagyni lakását, midőn hazajött ismét levetkezett, ágyba feküdt, s így dolgozott tovább. Későbbi éveiben titkárt tartott, s ennek mondta tollába műveit, melyeken nagyon ritkán javított. Ha gondolatai nem jöttek már könnyen, hirtelen félbeszakította a munkát s napok sőt hónapokig egyébbel foglalkozott, míg nem érezte, hogy szellemi tetteréjét ismét egészen vissza nyerte. Ekkor azonnal lefeküdt s folytatta dolgozatait.

Leibnitz és Montesquieu mindig karosszékben dolgoztak, melyet utóbbi hónapokig alig hagyott el. Magliabechi igen ritkán járt ki, s Florenczet 48 év alatt csak kétszer hagyta el, ekkor is csak a herczeg határozott parancsára.

Humboldt Sándor mindig egy térdre fektett mappán írt. Ezt utazásai alatt szokta meg. Buffon öt hasábra írt papíron írt. Az elsőre első gondolatait, a másodikra ugyanazokat, de javítva írta le, s így tovább, míg végre az ötödikbe írása eredményét, t. i. úgy mint kellett lennie írta be.

De ez még nem volt minden. Néha huszszor változtatta meg ugyanazon mondatot, és egyszer egyetlen gondolat correct kifejezésére tizennégy órát fordított. Ez ovatos gondosság a „le style est l'homme” atyjánál könnyen megfelfelfethető dolog. Ellenben Cuvier Párisnál tartott: „A mit írtam, írtam.” Nagy könnyedséggel és sebessen vetette gondolatait papírra, s azon mit írt, sohasem változtalt semmit.

Rousseau-nak a munka rendkívül nehezeére esett, mert emlékező tehetsége nagyon hiányos volt. Így pl. még hat versszakot sem volt képes soha tökéletesen betanulni. Ő maga mondá: „Ágyban dolgoztam és tanultam, s mondataimat leír-

vannak czélozva mind a mellett, hogy bár parlamentben az uralkodó nézeteire való hivatkozást mindig hibának tartom, — nem tagadható az sem miszerint a magyar király elismerte — a honvédség érdemeit és sok tekintetbeni kitűnőségét, s állítja, hogy az lesz trónjának legbiztosabb támasza, a mire őt egy a multra, mint a jövőre való elfogulatlan pillantás ellenállhatatlanul utalja is, s ő is óhajta ez intézmény további kifejlését.

A jelenlegi honvédelmi miniszter ur maga is járult 84%-ben hősiesége által egy szikrával ama lánghoz, mely nem perzsel senkit, csak az ellenséget, mely megvilágosította nemzeti jellemünket az egész művelt világ előtt és hevit ma is minden becsületes magyar ember kebelét.

Megdöbbenve kellett tehát értesülnünk arról, hogy a közelebbi időkben, ha nem maga idézte is még elő az eseményeket, egy és más dolgot — bocsásson meg a kitételt, oly egykedvűleg hagyott megtörténni. Én mindamellett reményelem, hogy épen úgy, mint mindnyájunknak, neki is van tudata arról, a nemzetnek mily becses kincse bízottot kezére s szent lángban s nem fogja annak kialsását megengedni, de kérem is, legyen figyelemmel arra, hogy a nemzet, mely mikor a dicső emlékeztető honvédség újra szerveztetett, azt hitte, hogy beültette a haza termékeny földjébe az óriási tölgyfát, mely alatt a nemzet békéje, szabadsága, alkotmányos fejlődése bizton pihenessen, a nemzet mondom ne legyen kénytelen meggyőződni az újabb események folytán arról, hogy a tölgyfa helytelen kertészek kezében és különösen egy régibb honvédek, honvédelmi miniszter korában egyszerű kolompár fészékké süllyedt, a mely egyes éhezöket táplálhatna ugyan a nemzet zsirjából, de a mely az egész hazára, az egész országra nézve, minden értékét elveszíté. — (Helyeslés balfelől) Ha a honvédség czélyszerűen alakul t. ház, addig is, míg sikerül a nemzetnek a magyar hadsereg iránti örökkel élévülhetlen jogát érvényesíteni, nincs költség, nincsenek milliók, melyeket e célra a becsületes hazafi megtagadhatna. (Igaz! balfelől) Én kijelentem, hogy ilyenmő megtagadásra magamat elhatározni soha sem tudnám. De ha csak azért tartjuk fenn a honvédséget t. ház, hogy csata esetén csatáértelen legyen az, hogy annak foszlányai egy ugynevezett közös, de mint Várady t. képviselő társam igen helyesen megjegyezte s kifejezte, minden ellenörködésünk alól kivont hadseregre támaszkodva, ottan mint ágyutöltelék, talán czélzatosan is tönkre veretessenek, ha csak azért adatnának ki a százezrek, hogy meggyaláztatva a szent honvédnév, igazolva legyenek a soldateska azon hagyói, a kik az egész intézmény czélját — a honvédség — hihogták meli is, csak azért hogy nevétségessé tétessék azon buzgó honvéd tisztikar, melynek legjobbjai életrevalóságukat már 184%-ben bebizonyíták karddal kezökben: ha csak azért fecsereltetnének a százezrek s milliók, akkor én minden kr. kiadást sőt az egész intézet fenntartását is nem csak könnyelmű játéknak, de valódi bűnnek tekinteném. Legyünk tisztában magunkkal, akarjuk-e komolyan a honvédséget! ha nem, kiméjük meg magunkat a milliok kiadásától, nemzetünket a nem érdemelt kudarcztól, s utasítsuk más működési térre azon derék hazafiakat s honvéd tiszteket, kik most is egész tevékenységökönzetlen feláldozásával, igyekeznek a megújított intézményt felvirágoztatni, viszonyaink közt. Én azonban t. ház, ily sötétnek a dolgot még nem látom, és épen azért, mert nem látom, óhajtok segíteni azon nehézségeken és bajokon s orvosolni a hibákat, melyek a legközelebbi időkben felmerültek. Ezért kérem ki a t. ház engedélyét, hogy ezek egy némelyikére a lehető rövidséggel rámutassak, (Hall-

hatatlan fáradsággal állítottam össze. Akkor, midőn már azt hittem, hogy fejemben vannak, hirtelen fölkeltem, hogy papírra tegyem, de mig felöltöztem, csaknem mindent elfelejttem.”

Rousseau könyvei közül néhányat négyszer ötször átdolgozott, míg sajtó alá adta. Sajátágokban kiválóan gazdag azonban a költők faja.

Pope nem tudott addig dolgozni, míg darab ideig hangosan nem szavalt. Racine sétatömben teremtette költeményeit, és a járó-kelők multságára, nem ritkán önfeladten az utcán hangosan szavalt. Midőn „Mithridates”-án dolgozott, egyszer a Tiulleriák kertjében nagy tömeg csődült össze körülötte, mivel kinézéséből és taglejtéseiből arra következtettek, hogy örült és a vízmedenczébe akarja ölni magát. Schiller az által frissítette fel költői lelkesültségét, hogy lábait hideg vízbe tette és egyszerű fenyőfából készült asztala egyik fiokjában rothadt almákat tartott, melyek mosuszszerű szaga üdítőleg hatott reá. Lenau, mig gondolkodott folyton játszott hegedűjén és sok erős fekete kávét ivott. Jean Paulnál a tüzes magyar bor, midőn írt, elmaradhatlan szükséglet volt.

Byronnak mindig terhére esett az irás. Ugyan azt mondja magáról, hogy belső ösztöne folyton nogatta költésre, sőt kint okozott neki, ha nem írhatta le gondolatait, de az irás rá nézve nem volt élvezet és öröm, sőt inkább nagyon fáradtságos és nehéz dolog. Ellenben Scott nagyon könnyedén írt. Néha egy-egy három kötetes regényt ugyanannyi hét alatt írta meg.

„Én”, „Catilinát”-t három hét alatt írtam — mondja magáról Voltaire — és közvetlen erre a „Henriade”-hoz fogtam. Voltaire különben a legtermelékenyebb írók egyike volt, s gyakran műve

juk) mert nem tagadhatom azon áramlatnak a legközelebbi időbeni erősbulését, mely eddig is habár titkosabban, honvédségünk gyengítését, diestelen szétválását látszott czélul tűzni magának.

Ilyen, bár már a régibb időkben gyökerező hibának tartom t. ház azt, hogy mikor régibb honvédtársaim újra kinevezettek a magyarhonvédséghez, írásban biztosítva voltak (az okmányke-lési napját nem tudom hirtelen idézni,) ha nem csatlódom az akkor volt államtitkár ur, Kerkapolyi alírásával arról, hogy kinevezetésök napjától kezdik ugyan hivatali szolgálatukat, de nem ezen második belépésök fog tekintetbe vétetni rangfokozatos előléptetésükre nézve. Ezzel ellentétben közelebbi időkben új előléptetési szabályzat állapított meg, melynek következtése lett, hogy igen sok oly fiatal ember lett előléptetve régi honvédtársaim mellőzésével, a ki akkor mikor ezek a hazáért már a csatatéren vérzetek, alig tudta a pisztolyt a czuczlitól megkülönböztetni. (Derültse.) Ezek a fiatal emberek a 60-as években legfeljebb altisztek, vagy hadnagyosokká lehettek a közös hadseregben. Nem hiszem, hogy ezen intézkedés, mely honvédelmi intézményünk csakugyan legjobbbelmeinek t. i. az 1848/49-iki tiszteknek okvetlenül lehangolására kell hogy hasson, mondom nem hiszem, hogy ezen intézkedés igazságos, méltányos, de az intézet egyenes érdekében helyes is legyen, mert elkeseríti azon embereket, kik őszinte lélekkel, legönzésteleneb fáradhatlan szorgalommal igyekeznek ez intézményt fentartani.

De nemcsak ez volt útja — és felfogásom szerint hibás útja — a tiszt kinevezésének, s ezekben a régi honvédek mellőzésének. Egy-egy tiszt ur a közös hadseregben megunva szolgálatát, vagy talán mivel ott a katonaságnál oly gyakran megtörtént apró bajai fordultak elő, melyekért reá épen követ dobní nem lehet, de melyért a közöshadsereg keretében nem maradhatott, (pl. nem teheti le a házasági caution,) kinevezette magát béke állományu honvédtisztnak, s így a közös hadseregbeni rangfokozatára való tekintet nélkül sok fiatal közös hadseregi hadnagy kinevezetett béke állományi kapitánynak. Ha aztán az ily tiszt ur kedvet kapott a tényleges állományba, — hogy katonai kifejezéssel éljek, berukkolni, elébe tették őt békeállományi rangjában sok oly tisztnek, ki mig ez pihent, évekig és évekig küzdött fáradozott éjjel nappal mint tényleges állománybeli tiszt a honvéd intézmény felállítására s vezetésére körül. Ha átvesszük t. ház e közös hadseregtől az arra való érdemet, katonailag teljesen képzett tagokat, az azt hiszem a honvédségnek csak dicsőségére és javára válik. De e tekintetben is a jóból sem jó a sok. Ezzel a szerrel, mint fűszerrel kicsi mértékben kell élni és nagyon vigyázni a biblia szavára, ne-hogy az átvett sőt átvételekor már meglegyen sotalanodva. Mert akkor az egész intézkedés tönkre van téve, és e tekintetben sem találom, hogy a t. miniszterium a kellő körültekintéssel járt volna el; mert nemcsak hogy átvették a nyelvünket nem teljesen értő egyének; de átvették idegen hazák polgárai is, kik nem ismerve viszonyainkat, legfeljebb a polgároknak a katonaság általi lenézésére való hajlamot s a régi zopfot hozták át a honvéd intézmény boldogítására, de magok a hovádtisztek elhelyezésénél is látok nevezetes hibákat, a melyekből szabad legyen most csak egyet megemlíteni, hogy igen kitűnő, jeles, ugyszólván általános elismerésben részesült lovassági tisztek nevezettek ki gyalog tiszteknak, lovassági tiszteknak pedig gyalogsági tisztek, vagy fájdalom — tisztelve a kivételt — oly decrepitus egyének, a régi lovassági tisztek közül, kik már nem csak tanulni, a korral haladni, nem csak rendet tartani, de még lovagol-

első része már ki is volt nyomtatva, mig a másodikikat még írnia kellett. Mindig több műven dolgozott egyszerre.

Balsac regényei első vázlata alig volt több 40—50 oldalnál. Ezt aztán kinyomatta, átdolgozta, ismét kinyomatta, s így tovább, mig az egész munka készen volt. Így könyvei közül néhány tizennégy sőt tizenhat-szor nyomtatott ki, úgy hogy a nyomási költségek többre mentek honoráriumánál. Ezt különben Voltaire is üzte, csak hogy kisebb, mértékben.

A „Nonum prematur in annos” híres szerzője, Virgil, legóvatosabban követte szavait. Husz vers közül, mit reggel írt, este alig volt hátra tíz; az „elveszett paradicsom” költője is nem ritkán negyven versből huszat is kitorított.

Boileau-nak sok gondot okoztak a versek. „Ha négy szót leírok — mondja — hárruat bizonyosan kihuzok, és egyetlen rim után négy három órához-szát is vadászok.”

Heine is mindig nagy gondnal írt. Sokszor hetekig javított egyetlen kis költeményen, úgy hogy végre az „első dolgozatból alig maradt hátra néhány szó. A Heine féle könyvedu odavetettnek látszó költemények a leggondosabb kidolgozás szü-löttéi.

Rousseau kora reggel, Le Sage déiben, Milton és Byron éjfélok irtak. Milton azt hitte, hogy legjobban ősz-e tavasz-éjnapaegyenkort tud szerzeni. Azon dolgozatokkal, miket más időkben készített, rendesen nem volt megelégedve. Alfieri ismét azt állította, hogy az éjnapaegy — viharok ideje alatt „tökéletes butaság” állapotában van. Mint a családány, csak nyárran tudott énekelni.

Azt hisszük, e hírneves írók „példájá”-bau, nincsen semmi „jó” és „követni” való.

ni sem képesek, s legkevésbé bírnak helyesen in-
tézkedni, mi annál nagyobb baj, hogy lovas dandár-
nokok nem lévén, e törzstisztekből minden felleb-
bezés lehetetlen.

(Foly. köv.)

Országgyűlés.

Buda-pest, márcz. 6.

A karzatokon igen sok egyenruha csillogott
s általában a költségvetési viták alatt már hosz-
szabb idő óta nem jelent meg oly nagy hallgatóság
mint ma (a női vendégek közt voltak b. Szeny-
nyeyné, nővérevel Fiáth kisasszony, gr. Gyürkyné
és b. Vecsey Józsefné) a honvédelmi költségvetés
tárgyalására.

Erre azonban egy kissé várni kellett volna,
ha már egy interpellációra adott válaszban Szen de
miniszter az ülés elején meg nem csörgeti a kar-
zatot, vagy jobban mondva: sorba nem rakja a kato-
nai köpenyeket, mondjukat, nadrágokat és ba-
kancsokat. Egy korábban tett interpellációra ma
adott válaszban keresett alkalmat a miniszter, hogy
honvédségi ügyekről szóljon. Ugy látszik, hogy e
mezőn a szép szavak és tetszetős eszmék nem nyil-
latnak csak megközelítőleg sem oly (dusan, mint
máshol. A honvédségnél a szép emlékek és
eszmék abba a kategóriába tartoznak, hová az
ágyuk. Legyen elég annyi, hogy itt elég sokan lát-
nak ugyanis bizonyos eszméket.

A miniszter ur tehát csak egy mellékes al-
kalmat ragadott meg, hogy szólhasson valamit a
honvédség jelen állapotáról. Ha mindezeket nem a
házban mondja el, hanem írásban adja be, bizony-
osan egy tabelláris kimutatás alakjában teszi. De
igy is megtudtunk annyit, hogy köpeny, nadrág,
és bakancs elég van s e tekintetben jól gondoskod-
tak fiatal honvédségünkön. És ennnyit megtudni tö-
kéletesen elég egy interpellációra adott válaszból,
hanem hogy ennyi mindaz, mit a honvédelmi bud-
get tárgyalásánál a parlament megtudhat, az biz-
ony nem sok.

Hanem a mit látni óhajtunk a magyar parla-
mentben, ennek a látványossági óhajtsának meg-
felel mind maga Szendeminiszter ur, mind pedig
előadói modora. Nevével ellenkezőleg jó marczona
alsk, torzonborz szakállal és bajusszal. Sima mi-
nisztertársaitól magyar viselete is megkülönbözteti.
Szónoknak nem szónok. Ma beszélt először, mióta
a ház tagja, meglehetősen nyers modorban, nem
valami nagy súlyt fektetve a mondatok kigömbö-
lyítésére, vagy a szavak választékosságára. Elég
gyakran darabos is volt.

Szóval a mi honvédelmi miniszterünk beille-
nék valóságos hadügyminiszternek is.

A honvédelmi költségek tárgyalása nem ju-
tott el a részletkéig, s ez elnök azzal a kijelentés-
sel zárta be az ülést, hogy szólásra még többen
vannak följegyezve. Ma Ivánka Imre, Ürményi Mik-
sa és Ugron Gábor szóltak.

Az ülés elejét a gömöri iparvasút kiépítésére
szükséges pótköltségek megszavazása s előbb egy
interpelatio vette igénybe.

Néhány szó a műegylet és társas estélyekről.

Városunk elszigetelt, s egyes családokra szor-
ított élete a téli idény kezdete óta új és örven-
detes lendületet nyert. A múlt év novemberében
történt zászlószentelés felvillanyozta társaskörain-
ket. Torma István, s a Weér-család, kik a lelkes
nőegylet élén állnak, a helybeli ifjúságból egy
műkedvelő-társulatot állítottak össze,
mely havonként kétszer-háromszor jó tékon y
célú színi előadásokat tart. Már több jeles
színművet adtak elő, s a közönség oly rendkívüli
pártolása mellett, hogy a kisdudó terme, hol a
színpad fel van állítva, mindig zsufolásig megtelik
a legválogatottabb közönséggel. A működő tagok
közül különösen kitűnik a férfi nemi Pataki Vic-
tor telekkönyvi hivatalnok, a szerelmes és nagy
világi, az ugynevezett dandi-szerepekben, mint a
diszítés- és rendezésben is nagy érdeme van. Fe-
nyő György a mérges és szeleburdi szerepek-
ben. Márton János az érdekes darabokban
szép csengésű és iskolázott hangjával. Német
János a komikumban, valamint Páncsél Já-
nos is e teren. Igen jól játszanak még Rácz
Lajos, Frink Lajos, Vékony Ferencz
és Nagy Lajos. Miudezek részint a megyénél,
részint a városnál viselnek hivatalt, s közkedves-
ségű és lelkes hazafiak.

A nők között főleg tegnap, márcz. 4-dikén,
Sardou „Utolsó levélből” című színművé-
ben gyönyörű csengésű hangjával és mimikájával
a Susanne szerepében kitűnt Krémer Katin-
ka k. a., alig 16 éves hajadon, valamint ezen da-
rabban jelesen játszottak Pap Albertin és
Telegi Fruzina kisasszonyok.

A régebbi előadásoknál, főleg a „Két anyós”-
ban, a Lontia szerepében, igen kitűnő mimikával
játszott Deézi Irén, a ki már a régebbi mű-
kedvelőkkel is szerepelt és a színpadhoz vonza-
lommal viseltetik. Legelőbb kell vala említenünk
Czeck Katalin kisasszonyt, őt a színpad
tündékirálynője, gyönyörű és izletes öltözkévé, s
kellemes játékával, főleg a szerelmes és kaczer
szerepekben. Nem feledjük el Nagy Róza kis-
asszonyt, ki egy valóságos színésznő kedvessé-
gel adta az ifjú nők szerepét. Közelebbről el is
repítették, mint boldog menyasszonyt a 16 éves

nőt, kit adótiszt Bartha József ur február 20-án
vitt el Sz.-Udvahelyre. Ezóta a műkedvelő kisass-
zonyokkal sokat élcszeskednek.

Az eddigi előadásokból körülbelül 1000 ft
gyűlt be, mi még eddig a színpadi kellékek elő-
állítására lön fordítva. Szeretnők, ha az igazgató-
ság nyilvánosság útján számolna az
eddigi bevételekről, s ha a nőegylet több ezerre
rugó tőkét a műkedvelői előadásokkal gyarapítva,
Deézen egy magyar leány-árvaházat alapítanának.
Erre főképp Weér Zsigmondné Lészei Anna ó ngát
bátrak vagyunk melegen felkérni.

Szinte hely sem jut a deézi társas es-
télyek leírására. Minden szerdán este újv óta
a kaszinó termében nyilvános és zártkörű társas
estély van, hol 1 frt havonkénti előfizetés mellett,
a mivel családok összegyűlnek. Henna Vilmos
zongoramester vezetése alatt, az ifjakból egy mu-
zsisai egylet alakult, s ezek az estélyt szép zené-
jükkel nyitják meg. A nők zongoráznak, énekel-
nek, többen szavalnak. A korosabb nők kártyajá-
tékokat játszanak, ugy a férfiak is külön asztalok-
nál. Aztán az ifjak és hajadonok vidéman és ne-
mesen társalognak. Közbe-közbe egy-egy szaval-
mány, ének, vagy bűvészi mutatvány Pataki Vi-
ctor tól, ki mint mivel és sokat utazott ifju,
lelke a társas életnek. S a társas kör előállításá-
ban is főérdeme van, ugy szólv, az ő agyában
villant meg az eszme. Aztán Szarvadi Pál
alispán élére állott; több mivel család az elzár-
koztatásból örömmel lépett a kör tagjává, s mi
ma elmondhatjuk: hogy társas életünk mind a mű-
kedvelői előadások, mind a hetenként tartatni szok-
tott társas estély által felélénkült s nemes lendü-
letet nyert.

Zömlén.

Táviratok.

Uj-York, márcz. 5. Uj-Orléansban teg-
nap nemzetőrség és rendőrség között véres össze-
ütközés történt. A nemzetőrök ostrom alá fogták
a rendőri laktnyát s ágyukkal verettek vissza,
holtak és sebesültekben 10 ember vesztéssel és
csak a szövetségi csapatok megérkezésével vonul-
tak vissza. Madrid, márcz. 6. Az alkotmányozó
nemzetgyűlés egybehívása tárgyában kiküldött bi-
zottság tagjai mindnyájan ellene vannak a kor-
mány ez irányban tett betérésztésének. — Állit-
ják, hogy daczára a Salmeron és Castelar minisz-
terek közt fenforgó nézetkülönbségnek, a kormány
el van határozva, hogy nem lép vissza és bevárja
a bizottság jelentését, hogy aztán leköszönjen avagy
a jelen körüst feloszlassa. — Hírlék továbbá, hogy
Gibraltar közelében St. Rocheben 200 katonára szí-
jeivel együtt a karlisták mellett tüntetett. — Li-
sabon, márcz. 6. A kormány zárt ülésében kö-
zölte a képviselő kamarával viszonyait a külha-
talmakhoz s azokat a legszívezebbeknek mon-
dotta, főleg Spanyolországgal szemben. A kormány-
sajtó meglegedését fejezi ki a fölött, hogy a kül-
batalmak a spauyol köztársaság kikiáltása alkalmá-
ból, mindnyájan mely érdekeltségüket fejezték
ki a portugál dynastia iránt. — Versailles, márcz.
6. A nemzetgyűlés 445 szavazattal 89 ellenében
elvetette a statusquo fentartására célzó modosit-
ványt. A 30-as bizottság tjavaslatának 1. §-a, mely
az elnök viszonyát a nemzetgyűléssel szemben sza-
bályozza, 389 szóval 232 ellen elfogadtatott, vala-
mint a 2. § két első pontja is. — Marseille,
márcz. 6. Barcelonai lapok írják 4-éről, hogy a
vasuti közlekedés Franciaországgal teljesen helyre
van állítva s ma Barcellona és Saragosa közt is
megnyit a forgalom. — London, márcz. 6. Glad-
stone miniszterelnök a Locke-King szabadelvű kép-
viselő tiszteletére adott vendégségen oda nyilatko-
zott, hogy ha őt a miniszterium feloszlásának órá-
ja, őt és társait készen találja, minden ok nélkül
azonban nem akarja elhagyni állomását.

HIRHARANG.

Kolozsvárt, Márczius 8.

(v) Stéger Eerencz helyett Fektér fog
közelebből a kolozsvári színpadon vendégszere-
pelní — mint már említettük is — Gerecsné asz-
szonyonnyal.

(v) Király ő felsége márcz. 5-ki keltről
Tóth Vilmos belügyért ez állásról fölmentve, bel-
ügyminiszterré gr. Szapáry Gyulát nevezte ki. —
Apropos! Tóth ur „hü és kitűnő szolgál-
la t a i é r t” Lipótrendet és belső titkos tanács-
si méltóságot is kapott.

(v) A legfőbb semmisítő törvényszékhez.
— kimutatás szerint f. év két első havában 3200
ügydarab érkezett be.

(v) A „Székely történeti pálya-díj alapra”
a „P. Nap.” szerkesztőségénél eddig 75 ft s 6
arany gyűlt össze.

— A „Kolozsvári kör” idei február hó
15-ikén a városi redoute nagytermében könyvtára
jávára megtartott zártkörű tánczvigalma összes be-
vétele tesz 665 forintot; az összes kiadás 478 ft
52 kr-ra rugván, maradt tiszta jövedelem 186 ft
48 kr, mely összegben bennfoglaltatik a következő
felülfizetési adomány, u. m.: Simon Elek 23 ft,
Kabus Dániel 5 ft, Gyarmathi Miklós 3 ft, dr.
Bartha János 3 ft, Kiss Sándor 2 ft, Maurer
Béla 2 ft, Kováry Mihály ügyvéd 2 ft, Dobál
Antal ügyvéd 2 ft, Mayer József 2 ft, gr. Csáky
Miklós joghallgató 1 ft. Összesen 45 ft. A bál-

rendező bizottság, valamint a „Kör” igazgatóvá-
lasztmánya kedves kötelességének tartja az ada-
kozó uraknak felülfizetési adományukért hálás kö-
szönetet mondani. A „Kolozsvári kör” igazgatóvá-
lasztmányának 1873 mártius hó 4-én tartott ülé-
sének határozatából: Dobál Antal, h. ügyvéd, mint
titkár-jegyző.

— 39-ik Közlemény, az árvaházra történt
adakozásokról. Br. Bornemissa Ignác névén ala-
pító 100 ftal: Gr. Bethlen Domokosné. Br. Ke-
mény Istvánné ivén: Br. Apor Géza Összeg 200.
Részvényes 2 frt évi díjjal. Szöcs Károlyné Versecz-
ről 1 részv évi összeg 2 frt. Ajándékok: Dániel
Lászlóné 1 frt, Nagy Miklósné 1 frt, Bemizki
Alojzia 1 frt Marie Kutsky 1 frt, ösz. 4 frt. Sámí
Lászlóné ivén. Alapító 100 ftal: Sámí Lászlóné.
Összeg 100 ft. Ajándékok. Erdélyi Sámuel 2 frt,
Ladányi Sándor 15 ft, Valaki 2 frt, ösz. 19 ft.
Városi főispán mlgs. Filep Sámuel ur gyűjtése.
Ajándékok Zabulik Sándor 4 frt, Kolozs város
közönsége 25 ft, Méhes Sándor, Török Miklós
1 frt, Kecskés János 1 frt, Budai István 50 kr.
Hajós József 50 kr, Farkas János 50 kr Dániel László
1 frt. Bernát József 10 kr. Veress Sándor 1 frt,
Elekes Mózes 1 frt, Eröss Gáspár 1 frt Bernát
Dániel 50 kr. Bartha Ferencz 1 frt, Máthé Gerő
B. Veres Sándor ifj. Pánkótzky Ferencz 1 frt,
Pethe András 1 frt, ösz. 43 ft. 10 kr. Ajándékok:
Péchy Zsigmondné gyűjtött 14 ftot, Egy valaki 1
frtot, Donogány 5 frtot, Lengyel Endre Szathmár-
ról 5 frtot, ösz. 25 ft. Márt. 2-ikán egy gyer-
mekek által rendezett mulatságból 2 frt, 50 kr.
Ajándékok a felszereléshez: Br. Veselényi Farkas-
né: 3 nagy véka törökbuza, Zsombori Farkasné
Fejédről: 1 zsák murek és pityóka, egy nagy
koszoru hagyma, 1 kis véka fuszujka, 30 tojás.
Id. br. Huszár Károlyné: 4 kupa ecet Br. Kemény
Miklósné: 1 zsák korpa Br. Jozsika Lajosné: 12
kupa hájszir, Fölly Mihályné: 2 vas áso, 2 vaslapát
4 nagy kapa, 2 kis kapa, 1 vas gereblye, 1 vas-
csákány. Fogadják a nemes szívű adakozók a árvák
névében hálás köszönetünket. Kolozsvár, 1873.
márt. 6-ikán Br. Bornemissa Ignác névén. Szász
Domokosné, titkár.

— Nyilvános kimutatás. Kolozsvárt, az
iparkamara bizottmányának a bécsi világkiállításra
felküldendő iparosaink uti költségük segélyére 1873.
febr. 22 én rendezett bál alkalmával gyűlt összes
bevétele teszen 1289 ft 41 krt, a kiadás teszen
589 ft 33 krt, levonva a kiadás, marad tiszta
bevétel 700 ft 8 kr, mely összeg a kolozsvári
iparos közönségünktába helyeztetett el. Mulhatan
kötelességünknek ismerjük hálás köszönetünket
nyilvánítani mindazon ft. éz. kegyes urak, főleg uraink-
nak és urnóinknak, úgyszólván, polgárok- és lon-
leányoknak, kik oly meleg érdekeltséggel karol-
ták fel e jótékony cél kivételét, a mennyiben fel-
ülfizetéseikkel is járultak a fennemlített közérdekű
cél kivételéhez, nagybecsű áldozatukért fogadják a
választmányunk legőszintebb hálás köszönetét. Ko-
lozvárt, márcz. 8. 1873. Krémer Ferencz, vá-
lasztmányi elnök.

— (Gyászjelentés.) Idősb Moldován Simon
a maga és saját testvérei Moldován Emanuel, ne-
je Csász Katalin; Papp Joachimő született Mol-
dován Katalin — fia Miklos, ennek neje Szabó Pe-
pi, Moldován János, neje Merza Róza; — gyermekei
Simon és János; — öz. Moldován Gergelyné Czeck
Mária — annak gyermekei Juliána, Novák Péternő,
Anna, ennek férje Csász János; Simon; és Katalin
Szongott Emmanuelő. — Ipja id. Merza János. —
neje Szenkovics Rózália, — ezek gyermekei Johánna
Jakab Jánosné; — gyermekei ifj. Moldován Simon
és neje Harrák Adel; Juliána öz. Merza Joachim-
ő és Vilma, — Merza Kajtán, és ifj. Merza János;
unoka bátya B.-szolnok ker. főesperes és városi plé-
bános főtisztelendő Lukács Kristof az elhunyt-
nak nagybátya Szenkovics Kristof és neje Placcin-
tár Mária; nagynéje Merza Katalin öz. Korbuly
Jakabné; Beczási Johánna öz. Görög Miklósnő —
gyermekei Kristof, Gábor, és Miklós; Csász Dáni-
el és neje Haragai Róza; — valamint több rokonok
névében bánáttól suttottkebellet jelenti a páratlan
hiv nő — szülei iránt kegyeletes gyermek, szerető
testvér, vérrokon s mindenkit tisztelő neje, Mer-
za Mária-nak folyó mártius hó 5-kén reggeli 8
órákor életének 46- boldog férjeztetésének 27-dik
évében, a haldoklóks szétszétgenek ájtatos felvétele
mellett 10 napi rohamos agyvelő gyuladásban tör-
tént gyászos kimúltát. A kedves halottnak hült te-
temei folyó mártius hó 7-kén d. u. 4 órákor az
örmény kath. egyház szertartása kíséretében a viz-
utcai 70 számú saját lakáról a köztemetőben örök
nyugalomra fognak elhelyeztetni. Lelke üdvéért az
engesztelő szent mise áldozat pedig folyó hó 8-kán
reggeli 9 órákor az örmény szertartásu fő Egyház-
ban fognak az egek Urának bemutatanni. Szamos-
ujvárt, mártius 5 kén 1873.

— III-ik Közlemény. A kézi-vásárhelyt fel-
állított háromszéki székely leány árvaházra szíve-
sek voltak adakozni: Báró Szentkereszti Stephanie
ő nga gyűjteménye (folytatás) báró Sina Simon ő
n mlga 100 ft ajándék, Jekelfalusi Vincze székes-
fehérvári r. cath. püspök ur ő mlga 50 ft ajándék;
Roskoványi Ágoston nyitrai püspök ur ő mlga 5 ft
Pankovits István munkácsi püspök ur ő mlga 5 ft
mlgs báró Kemény Istvánné Bánffy Katalin bárónő
ő nga 10 ft, Nagyságos Damjanics Jánosné urnő
ivén Pesten: az országos magyar gazdaasszony-
egylet 100 ft alapítvány, Rózer Miklósné 5 ft
Hollán Ernőné ő nga 5 ft, Stupa György 5 ft, Grün

Jánosné ő nga 2 frt, Glatz Antalné ő nga 5 frt,
Flesch Mórné 5 frt; Damjanich János özvegye 3 frt,
Gróf Béli Ferencznő ő nga ivén Kolozsvárt:
gr. Béli Ferencznő ő nga 100 ft alapítvány;
báró Józika Kálmánné ő nga 5 frt, gr. Mikó Imre
ő mlga 50 ft ajándék; gr. Wass Albertné ő nga
2 frt, Weselényi Farkasné ő nga 5 frt; gr Béli
Györgyné ő nga 5 frt; báró Jósika Lajosné ő nga
5 frt Fogadják a nemes szívű adakozók jószágukért
az árvák öszinte, köszönetét. Kézi-Vásárhelyt
1873 martzius 1. Nagy Gábor id. jegyző.

(v) Uj amerikai torpedó-hajó. Az egye-
sült államok hajórajja számára egy ujszerkezteti
vizalatti torpedó-csónakot bocsátottak Brooklyn-
ból tengerre. Az uj csónak szívalaku, 100 láb
hosszu és panczélozott; földalál, bizonyos Stetson
ur szerint, óránként hat mértföldet tesz, és tíz
órát maradhat a víz színe alatt. Torpedoit villa-
nyosság gyújtja.

(v) Gyakorlatiasan. Az amerikai mégis a
legpraktikusabb nép a föld kerekéségén, s ezt bi-
zonyítja egy újabb intézkedésük is, melyre a vén
tudós Europa minden egyszerűsége daczára is még
rá nem jöhetett. Az egyesült államokban t. i. a
gyógyszereszek, vegyészsek stb. kötelezve vannak
minden mérges anyagot tartalmazó üvegre vagy
dobozra, nemcsak azt felírni: „mérge” hanem az
ellenmérgek is jelezve kell lennie. Igy pl. egy
ásványsavat tartalmazó üvegcékén a következő
szavak olvashatók: „Mérge. Ha valaki véletlensé-
ből iszik e folyadékból, az illetőnek vízben felol-
vasztott krétát, szappant vagy gypset kell bead-
ni.” — Ez oly berendezés, mely kétségkívül meg-
érdemlené a követést.

— Apolgári házasság mellett igen érde-
kes cikket írt Hatala Péter, theologiai tanár és
egyetemi rektor a „Sz. Sajtó”-ban. Kimutatván
hogy a pap jelenléte nem dogmatikai szűkségű a
házasságnál, s így szól: A család társadalmi és
állami tényező, de egyszersmind saját biztonságát
az államban keresi, s az állam saját önfenn tartá-
sának érdekében köteles a családi lét biztonságá-
ról gondoskodni. Így esik az állam jogkörébe a
család fentartó eleme, a házasság. Az állam tar-
tozik a házasság jogérvényét, annak minden követ-
kezményeivel együtt biztosítani, ha csak a család
pusztulását és saját romlását nem akarja etőseíteni
E jogbiztonságnál fogva a házasság törvényes sza-
bályozása kiválólag az állam ügye, mely különben
is a polgári és társadalmi összes érdekek öreként
elegendő anyagi tekintéllyel rendelkezik mindezen
érdekek biztosítására.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

(Márczius 7-én 1873.)

5% metallikus 7195 — metallikus máj,
és nov. eső kamattal 8670. — nemzeti kölcsön
74,50 — 1860-diki államkölcsön 105,40 Bankrésztvé-
nyek 981. Hitelrészvények 339,75 — London, 10905
Ezüst 107,50 Cs. kir. arany. — Naponleondor
870/2.

Ürbéri kötvények. Magyarországi 82,— Te-
mesvári 81,— Erdélyi 79,50 Horváti 83,25.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

K. PAPP MIKLÓS.

NYILTÉR. *)

Bergheer színháza

szellem- és kísértetjelenésekkel felállítva
a főtérn.

Ma, valamint naponként este 7 órákor előadás.
Műsorozata a II-ik felállításnak.

Első szakasz:

Önmozgony, mint kőeltánczos. Első alak:
egy kecses úri 28 hüvelyk magas. — Második
alak egy müngroncz, 30 hüvelyk magas. — Har-
madik alak: egy mulát, fején álva, kezét lábát ki-
nyujtva, 32 hüvelyk magas. — Negyedik alak: egy
életnagyságu páva, evő helyzetben.

Második szakasz:

Bergheer felülmulhatlan eredeti szellem- és
kísértetjelenései „az untersbergi mese” czim
alatt. Gnómok, hegyi szellemek, tündérek, medvék,
majmok és képzelmű alakok megjelenésével. Az
első jelenet az untersbergi Kolovrat-barlangban
játsszik, hol egy utas a természet szépségeit meg-
szemlélni egy hágcsón lefelé ment. A hagyomány
szerint, a hegyben tartozkodó gnómok által a
hágcsó elvitetik és az idegent a barlangban fogva
tartják, tündérek által a barlangból kiszabadítva a
hegyi szellem által megragadtatik és az untersber-
gi hegytetőre vitetik.

Harmadik szakasz:

Természettudományi, artézi-vizikisér-
letek (ugynevezett vízművészet). Ezen szakaszban
összeszorított erő által mindenemű hatásos elő-
adások kerülnek színrre, mindenféle szökőkutak,
tyuktojás, aranygolyó balancirozása; formálása, tűz-
eső stb. Záradékol egy káros gyertyatartó balan-
cirozása égő gyertyákkal egyszerű vízszlopon.

Negyedik szakasz.

Chromatikai Cataraktapocile (ragyogó
szökőkút). A Najádok barlangja, vízeséssel és plas-
tikai csoportozatokkal.

Hely árak: Számozott hely 1 frt. Első
hely 60 kr. Második hely 40 kr. Harmadik hely
20 kr. Gyermekek — 10 éven alól — valamennyi
helyen félárakat fizetnek.

Pénztárnitás 6 órákor. Kezdeté 7 órákor.

* E rovatban megjelenő cikkekért Szerkesz-
tőségünk felelősséget nem vállal el.

Szerk.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873. márczius 10-től.

A m. keleti vasut menetrendjét márczius 10-kén megváltoztatván, következőkkel indulnak meg

Kolozsvár és Felvincz között:

Kolozsvárról Tordára és Felvinczre indul naponként háromszor: reggeli 8, délutáni 4 és esti 7 órakor; a délutáni 4 órai menet Szeben, Segesvárt, Károly-Fehérvárt és Aradot köti össze várakozás nélkül; az esti 7 órakor induló gyorskocsi a Maros-Vásárhelyre induló vonathoz csatlakozik várakozás nélkül.

Felvinczről Tordára és Kolozsvárra indul naponként kétszer: éjjeli 1 órakor a Maros-Vásárhely felől jövő utasokkal és reggeli 5 és 6 órakor a Nagy-Szeben, Segesvár, Károly-Fehérvár és Arad felől jövő utasokkal; ezen 5 és 6 órai indulásra mindkét gyorskocsi fog Felvinczen lenni, úgy, hogy bármennyi utas jönne is a három irányból, a tovább szállításra bizonyosan számíthatnak.

Kolozsvárról Szamosujvárra és Deésre naponként kétszer: reggeli 8 és délutáni 3 órakor.

Deésről Szamosujvárra és Kolozsvárra naponta kétszer: reggeli 7 és délutáni 1 órakor.

Árszabály 30 font szabad-podgyászsal: Kolozsvárról Tordáig vagy vissza 2 frt, tulsuly 2 kr.; Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza 1-ső és középső Coupé 4 frt, hátulsó Coupé 3.50., tulsuly 4 kr. Kolozsvárról Szamosujvárig vagy vissza I. és középső Coupé 2.40., hátulsó Coupé 1.80., imperial 1.70., tulsuly 3 kr. Kolozsvárról Deésig I. és középső Coupé 3.20., hátulsó Coupé 2.70., imperial 2.50., tulsuly 4 kr. A közbeeső kisebb állomások 40 kr-ával mértföldenkint számíttatnak, azon megjegyzéssel, hogy a megkezdett mértföld egészebe számíttatik.

Mint hogy a t. cz. utazóközönség kényelmére az intézet minden lehető kényelemről gondoskodik, reméli további pártfogásait is megnyerhetni.

Kolozsvártt, 1873. márcz. 3.

Kibédi Biasini Domokos

(1) 1—3 gyorsutazási tulajdonos és igazgató.

BANYAY KAROLY KERESKEDESEBEN KOLOZSVARTT.

A művelt közönség számára, főképpen hivatalok, ügyvédi irodák, tanodák, könyvnyomdák, kereskedések és háztartásoknak ajánlva.

Ezennel van szerencsém értesíteni, hogy a GÖRGÉNYI PAPIRGYÁR, mely a leg-
Allandóbb, jó és olcsó valódi merített írópápr gyártmányáért EZÜST ÉREMMEL KITÜN-
TETETT, közelebből ismét nagy mennyiségű s mindenféle nagyságu írópáprakat szállít-
tatott, saját költségén, az én kereskedésemben lévő papírgyári fokraktára, hol a már több
évek óta fennálló szerződésünk szerint ezen papírokat nálam mindig az eredeti gyári áron
és így természetesen a legolcsóbban adódnak.

Nagy választásban s mindenféle nagyságban vannak különbözőféle síma és borítás leg-
jobb irodai géppapírok, a legkedveltebb minőségekben.

Kereskedésem folytonosan a legjobban el van látva mindennemű író-
és rajzeszközökkel, nagy választásban vannak a legkedveltebb minőségű réz, acél,
aluminium, ezüst és arany pennák, edzett hön és hamburgi toll-pennák, fekete, vörös,
kék, zöld s többféle színű írón (plajbász), pecsétviaszok, porzók, alizarin, carmin,
gales és vegyeszi tusch-tenta.

Levélpapírok és látogató-jegyek nyomtatásául közelebből érkezett egé-
szén új magas nyomású francia sajtó-gépem ahoz tartozó több rendbeli leg-
jobb alaku magyar, német és görk betűk, különbözőféle koronák, koszorúk, díszes körzetek stb.,
melyekkel minden nevek, címzetek, s a meglevő családi címerek kívánat szerint pápi-
rokra, levélborítókra és látogató-jegyekre gyorsan nyomtatnak a következő jutányos áron:
100 darab levélpapír 2 vagy 3 kezdő betűvel díszes körzetbe, kívánat szerinti ko-
ronával vagy koszorúval nyomtatása 30 kr; 100 drb levélpapír egy soru névvel nyomta-
tása 35 kr; 100 drb levélpapír két sorral, név és címzet nyomtatása 40 kr; 100 darab
levélpapír három sorral, név, címzet, korona nyomtatása 45 kr; 100 drb látogatójegy egy
sor név nyomtatása 40 kr; 100 drb látogató-jegy egy sor név- és koronával nyomtatása 45
kr; 100 drb látogató-jegy három sorban, korona- név- és címzettel 50 kr. — Ugyanezek
hez megkívántató különbözőféle síma, fehér, színes reczés, márvány- és aranysegélyű pa-
pirok jutányos áron tetszés szerint választhatók.

A legszebb választékban színezett és fekete nyomatú történelmi, nemzeti- és
tájképek, aranyozott képráma-lécek 5 krtól 1 frt, 1 lábnyi, az eredeti gyári-
áron, fényképek 15 krtól 1 frt, albumok 80 krtól 10 frt, továbbá jegyző-
könyvek (Notes) 10 krtól 1 frt 50 krt, gazdasági-, háztartási és üzleti vonalo-
zott könyvek angolváson és bőrkötésekben, tetszés szerinti nagyságokban.

Továbbá bátorodom ajánlani az újabban érkezett hasznos diszárkat és házi-
kellékeket: u. m. a legjelesebb gyárosoktól válogatott levél-, pénz- és szivartárczák,
cassetek, chatulok, ridiküllök, ezüsk és burnószelencék, dolgozó kosarak, varrőszközök,
órálványok, levélnyomatók, ékszerények, karperecek, fülbevalók, kesztyűtartók, tűnemeik,
gyufa- és gyertyatartók, virágkelyhek, tükrök, dohányzó-eszközök. — Különböző asztali,
szobabeli és tollkések, ollók s többféle acél-kellékek; kínai ezüst és pakfong-kanalak s
tálcák minden nagyságban. Fog-, haj-, ruha- és körömkések, mindenféle fésűk, szemüve-
gek stb. Fehér s színes metszett üvegnyomtatás a szervi cek, fotogén-, petróleum-
és olajlámpák, egyenesen Kölnből érkezett valódi kölni víz, mindennemű illatozó leg-
szébb minták szerinti finom porcellánból theázó, kávészó és asztali szervicek, desszert
tányérok, gyümölcs-tálak, kosarak, állványok és mindennemű kellékek a legjutányosabb
áron.

Egyszersmind becses figyelmébe ajánlom a londoni világlkiállitáson
1862-ben kitüntetett gyógyszeres növény illatszereimet.

Minden fűszernemű, finom kávé, cukor, rum, thea choko-
ládé stb. és az ERDELYI PINCZE-EGYLETI BOROK eladása
eredeti árjegyzék szerint.

Mely fennebb jelettek a legjutányosabban számítva, va-
lamint helybeli úgy vidéki becses rendelkezésekre pontos megküldéseket
biztosítom, illő tisztelettel (2) 14—25

BANYAI L. KÁROLY,

kereskedő a Redoutall átellenben levő saját házában Kolozsvártt.

ÍRÓ-ESZKÖZÖK ÉS PAPIRGYÁRI FÖRÁKTÁRA.

Buzautczai 91-dik szám alatti
házas telek minden hozzátartozóival
együtt 1873-dik évi ápril hó 29-étől
kezdvé **bérbe kiadó**, — vagy
örök áron eladó. A házson-
gárdban egy **gyümölcsös**. Érte-
kezhetni a tulajdonossal helyben.

Kolozsvártt, 1873 márczius 7.
1—3 (3)

MAGYAR POLGÁR NAGY NAPTARA csak 80 kr.

tiszti czimtar nélkül.

Kapható a lyceumi nyomda
központi irodájában, főtér,
gróf Teleky Domokos ház.

Egy szolid nőtelen fiatal ember, ki több
éveken keresztül gazdaságot folytatott, szeretne
egy
gazdatiszti állomást
kapni; körül bővebb felvilágosítást ad bel-
közepetében 18. szám alatt
5—6 (5) Szenkovich Márton.

A főpiacson egy 5 szobából álló
I. emeleti utczai lakás Szt-György-
naptól kiadó. — Értekezhetni **Tóth**
József urnal a zálogház épüle-
tében. 1—3 (6)

Kolozsvártt

a kül-magyarutczai
2-ik számú ház
eladó. Érte-
kezhetni id. Andra-
schofszky Jánossal.

1—3 (7)

Eladó új butorok.

Végleges elköltözés miatt eladóvá tété-
tik egy egészen új ZONGORA s többféle
bécsi butorok, u. m.: CREDENZ, EBÉDLŐ-
ASZTAL, IRÓASZTAL, FALI TÜKRÖR
stb. Értekezhetni Kolozsvártt, sörházutca
5-dik szám.

2—6

(8)

ALLENBERG LAZÁR

tudakozó-, közvetítő-, bizományi és nemzeti
HORDARINTÉZETÉBEN

Kolozsvártt.

Kerestetnek:

Egy nagy vendégfogadó, bérbe kivenni helyt.
Egy jószág hasznbérbe, 2000 frton felül.
Kolozsvári takarékpénztári részvények.
Nevelő, tudjon franczián, németül; zongoráz-
ni és a többi, jó feltételek mellett, falura.
Házakat bel- és külvárosban megvenni.
Egy nagy bolt a piacszoron.
Női cselédek és szakácsnők.
Kisebb és nagyobb jószágok hasznbérbe.
Egy 100 holdas jószág örökre megvenni.
Nagyobb, kisebb lakások

Találtatnak:

Zsákok kölesönbe, dbja 7 napra 2 kr. Allenberg
Lázárnál nagyobb mennyiségű olcsóbb.
Egy nagy vendégfogadó, jó feltételek mellett
eladó helyt.
Egy ház bolttal nagy-utczában, jó feltételek
mellett, eladó.
Nevelő, franczia és német, helyt.
Többféle szállások kiadók.
Gazdatisztek, ispánok, házmesterek és inasok.
Szakácsnők, dajkák, szobaleányok és szolgák.
Egy egész új Wertheim-cassa 10 mázsa no.
3, rendkívül olcsó áron eladó.
Egy erdősz, kinek jó bizonyítványai vannak.
Irnok, tud magy. és németül.
1500 arany kölesönbe kiadó 12%-re.
Jóságok hasznbérbe kiadók.

Tisztelettel kérjük a t. cz. közönséget, iparos, háztulajdonos, földbirtó-
kos és bérlő urakat, hogy minden ügyben, egy mint: hasznbér, pénzkölcsön,
kiadó lakás, cseléd- és munkások szerzése, cserék, eladás és vevés stbekben
irodát megkeresni sziveskedjenek. (Hiduteza, Ákoncz-ház). (9)33—

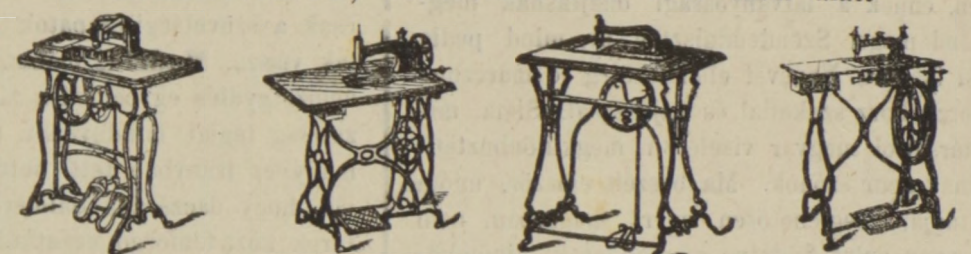
Ismételten leszállított árak,

havonként 5-, 10 forintos részlet- vagy készpénz fizetés, szilárd
jótállás és ingyen tanítás mellett ajánlja

BOÉR SÁNDORNÉ

(10) NAGY VARRÓGÉP-RAKTÁRA 48—60

KOLOZSVÁRTT, belmonostorutca 190. szám alatt

Wheeler & Wilson, Singer, Grover & Baker- és Howe Elias-féle,
valamint minden létező és kitűnőnek elismert más szerkezetű

Varrógépeit.

Ezen raktárban úgy családi használatra, mint üzleti cél-
ra, jelesen: szabó, festő, kárpitos, kalapos, keztyűs, cipész, nyer-
ges, szíjgyártó, szóval minden varrást folytató üzlethez — a szük-
ségletek tekintetbe vételével — különösen épített varrógépek nagy
választékban találhatók.

Ezek envikül többféle **KÖTŐGÉPEK**,
KEZTYŰ-VARRÓ-GÉPEK,
valamint minden fajta kézi varrógépek.

Van szerencsém egész tisztelettel a nagyérdemű helybeli és vidéki
közönséggel tudatni, hogy

állat-seregletemmel

megérkeztem s néhány napig itt maradvá, azt a t. cz. közönség szíves
megtekintésére a

Trencsivár-téren

felállítottam. Étetés minden nap 5 d. u pontban órakor. Bővebb tudósítást
adnak a falragaszok.

Tisztelettel

Bullmann Taddé

állatsereglet tulajdonos.

1—1 (11)

Szibériai zab, mely az eddig ismert fajok között a legjobb.

Nagyvékája a pesti piaczi árban 2 forintért kapható.

KOLOZSVÁRTT.
Kereskedésben
OSIKY IMRE

Vetemény-magvak
ERFURTBÓL.
a legújabbakból
legújabbakból
legújabbakból